**Український державний університет
імені Михайла Драгоманова**

ВЕКТОРИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПІЗНАННЯ:

збірник наукових праць учасників звітно-наукової конференції викладацького складу та здобувачів освіти Факультету психології
ОПП «Психологія» та «Прикладна психологія»
(21-24 квітня 2026 року, м. Київ)

**КИЇВ
2026**

УДК 159.9.01.072:165 [005.745
В 26

Рецензенти:
МОВА Людмила – доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв;
ЛУПІЙКО Людмила – кандидат психологічних наук, доцент, заступник декана з навчально-методичної роботи Факультету психології, Український державний університет імені Михайла Драгоманова.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 13 від 30 квітня 2026 р.).

Вектори психологічного пізнання: збірник наукових праць учасників звітно-наукової конференції викладацького складу та здобувачів освіти Факультету психології ОПП «Психологія» та «Прикладна психологія» (21-24 квітня 2026 року, м. Київ) [Електронне видання] / Загальна ред.: проф. Т.В. Андрущенко, проф. Г.П. Мозгова. Ред. колегія: проф. Л.М. Вольнова, проф. І.М. Ковчина. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. 268 с.

Збірник містить тези доповідей учасників конференції та охоплює проблемні питання, що стосуються різних проблем вікового розвитку, соціальної взаємодії та подолання наслідків психотравмуючих ситуацій становлення особистості та діяльності майбутнього фахівця–психолога.

© Колектив авторів, 2026
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026

2. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник. Київ : Академвидав, 2010. 448 с.

3. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Київ : Vivat, 2019. 512 с.

4. Занюк С. С. Психологія мотивації. Київ : Либідь, 2002. 304 с.

5. Балабанова Л. В. Управління персоналом : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.

6. Киричук О. В., Роменець В. А. Основи психології : підручник. Київ : Либідь, 2006. 632 с.

Мамонтова Юлія Борисівна,
здобувачка другого рівня вищої освіти,
спеціальність С4 Психологія,
ОПП «Психологія»

Ковчина Ірина Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психології

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ПОДРУЖНІХ КОНФЛІКТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Актуальність проблеми. У сучасному суспільстві проблема подружніх конфліктів є однією з найбільш актуальних у психології сім'ї. Гармонійність подружніх взаємин значною мірою визначає психологічне благополуччя членів сім'ї, стабільність сімейної системи та ефективність виконання сім'єю її соціальних функцій. Зростання рівня психологічного навантаження, соціальної нестабільності та змін у системі сімейних цінностей можуть сприяти виникненню конфліктів між партнерами, що зумовлює необхідність їх наукового дослідження.

Метою дослідження є визначення психологічних чинників виникнення подружніх конфліктів та аналіз ефективних шляхів їх подолання.

*Виклад основного матеріалу.*Подружній конфлікт розглядається як форма міжособистісної взаємодії, що виникає внаслідок суперечностей між потребами, інтересами, цінностями та очікуваннями партнерів. Виникнення конфліктів у подружніх взаєминах може бути зумовлене різними психологічними чинниками.

До основних психологічних чинників виникнення подружніх конфліктів належать:

- низький рівень комунікативної культури партнерів;
- відмінності у ціннісних орієнтаціях та життєвих установках;
- недостатній рівень емоційної зрілості;
- низький рівень емпатії та взаєморозуміння;
- невідповідність рольових очікувань у шлюбі;
- індивідуально-психологічні особливості партнерів.

Конфлікти у подружніх взаєминах можуть мати як деструктивний, так і конструктивний характер. Деструктивні конфлікти призводять до погіршення взаємин, емоційної дистанції між партнерами та зниження задоволеності шлюбом. Конструктивні конфлікти, навпаки, можуть сприяти кращому розумінню потреб партнерів і розвитку взаємин.

Ефективне подолання подружніх конфліктів передбачає розвиток у партнерів навичок конструктивної взаємодії та комунікації. Серед основних шляхів подолання конфліктів можна виділити:

- розвиток навичок ефективної комунікації;
- формування здатності до емпатії та взаєморозуміння;
- усвідомлення причин конфліктів і спільний пошук шляхів їх вирішення;
- використання конструктивних стратегій поведінки у конфліктних ситуаціях (співпраця, компроміс);
- психологічне консультування подружніх пар.

Українська учена І.М.Ковчина стверджує, що розумним рішенням у подоланні конфліктів є комунікація зацікавлених сторін, якій потрібно навчатися все життя. Саме комунікація допомагає забезпечити здоров`я у родині. Завдяки комунікації вирішується багато конфліктів [6, с. 29-30].

Висновок. Отже, подружні конфлікти є складним соціально-психологічним явищем, що зумовлюється поєднанням індивідуально-психологічних та міжособистісних чинників. Ефективне подолання конфліктів можливе за умови розвитку комунікативних навичок, емоційної зрілості та здатності партнерів до конструктивної взаємодії.

Подальшими розвідками наукових досліджень з даної теми можуть бути: подолання подружніх конфліктів засобами психології; Механізми подолання подружніх конфліктів в умовах воєнного стану в Україні; Зарубіжний досвід подолання подружніх конфліктів засобами психології тощо.

Список використаної літератури:

1. Чепелєва Н. В. Психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2016. 280 с.

2. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім’ї : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 240 с.

3. Онуфрієва Л. А. Психологія сімейних взаємин : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. 312 с.

4. Чайковська О. М. Психологічні чинники виникнення конфліктів у подружніх взаєминах. *Вісник психології*. 2019. № 2. С. 85–91.

5. Усик Д. О., Кайдалова А. В. Соціально-психологічні особливості подружніх конфліктів. *Психологічні перспективи*. 2020. № 36. С. 140–149.

6. Ковчина І. М., Панченко М. В. Теоретичні засади ведення переговорів та психологічні особливості уникнення партнерами конфліктів у міжнародних взаємодіях. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки : зб. наук. праць.* 2022. Випуск 19 (64). С. 23-33. https://doi.org/10.31392/NPU-NC.SERIES12.2022.19(64).03

Мартиненко Анна Олександрівна,
здобувачка другого рівня вищої освіти,
спеціальність С4 Психологія,
ОПП «Прикладна психологія»

Ковчина Ірина Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психології

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РИЗИКУ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ У ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ

Актуальність проблеми. В умовах повномасштабної війни в Україні проблема збереження психічного здоров'я військовослужбовців набуває особливої соціальної значущості. Однією з найбільш тяжких психотравмівних подій є перебування в полоні, яке супроводжується фізичним насильством, психологічним тиском, приниженням людської гідності, ізоляцією та постійною загрозою життю. Такі чинники істотно підвищують імовірність розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР).

Порушення психоемоційного стану військовополонених негативно впливають не лише на їхнє індивідуальне життя, а й на соціальну адаптацію, професійну діяльність та міжособистісні стосунки після звільнення. У зв'язку з цим зростає потреба в науковому осмисленні психологічних механізмів формування ПТСР та розробленні ефективних підходів до психореабілітації осіб, які пережили полон.